

Groei en Krimp in een Urbaniserende Wereld

Henri L.F. de Groot

Vrije Universiteit Amsterdam en Ecorys

Deze bijdrage

- Sociaal-economische trends
 - Verval en revival van de stad – beschrijving en oorzaken
 - Recente economische dynamiek
- Uitdagingen
 - Sorteergedrag van mensen – ‘optimale menging’
 - Bereikbaarheid – ‘borrowed size’ versus verdichting
 - Bestuurlijke schaal
 - Verdere concretisering Agenda Stad / Maak het Verschil

Verval en revival van de stad ...

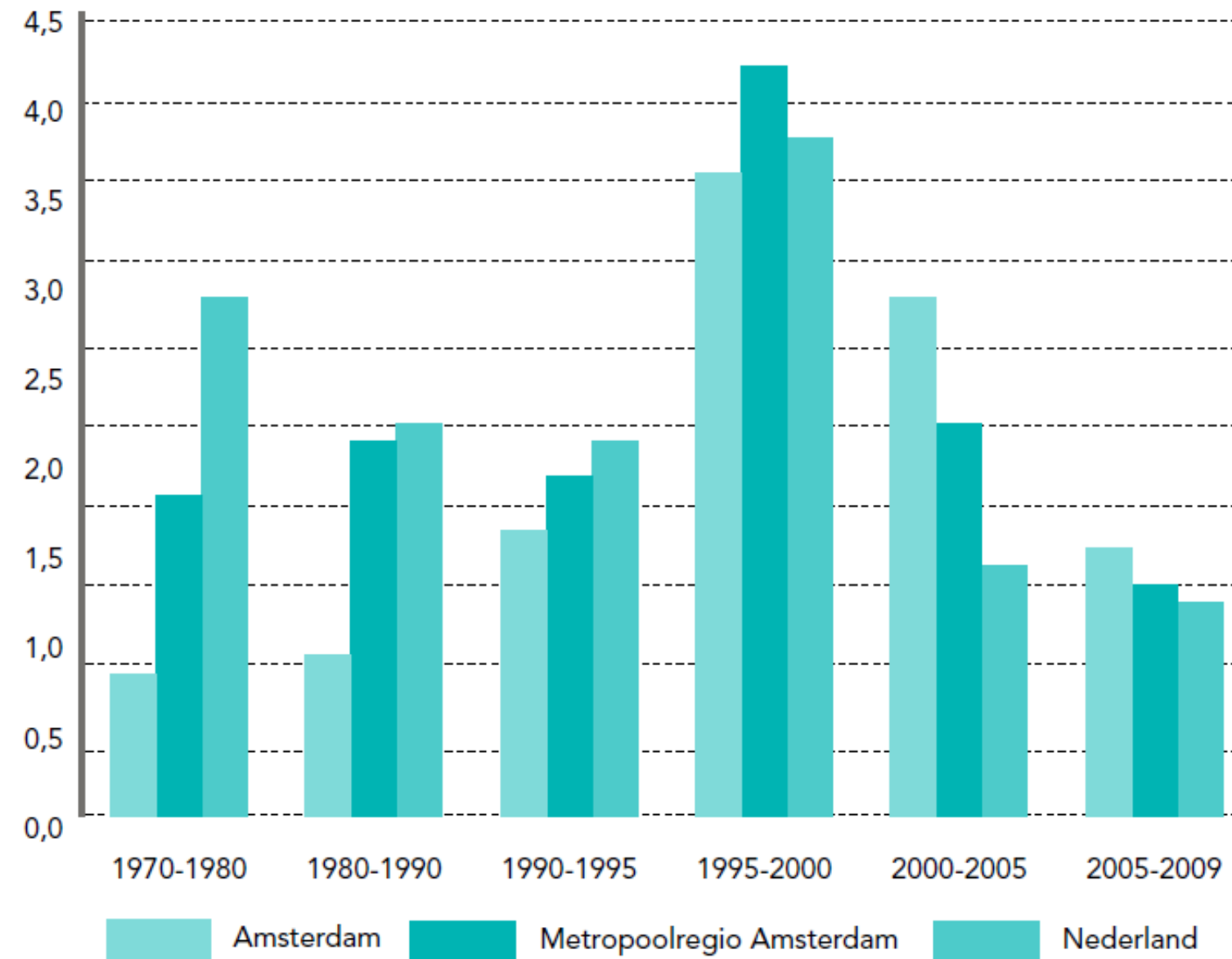
- Dynamiek in stedelijke systemen
 - Opkomst van 'consumer cities'
 - Trek van jonge hoger opgeleiden naar de stad
 - De stad als kennismotor van economische groei
 - 'The Triumph of the City' (Glaeser, 2011)
- Maar ook drukte, vervuiling, congestie, vergrijzing en krimp als keerzijde
- In belangrijke mate gedreven door ICT revolutie
 - 'Death of Distance' (Cairncross); 'The world is flat' (Friedman)

Drijvende krachten

- Groot en toenemend belang van agglomeratie
 - Delen, koppelen en leren ...
- Clustering van economische activiteit...
- ... die zich versterkt over de tijd...
- ... en met name relevant lijkt voor hoger opgeleiden ...
- ... maar geen garanties bieden voor de toekomst

Figuur 1.2 Groei toegevoegde waarde

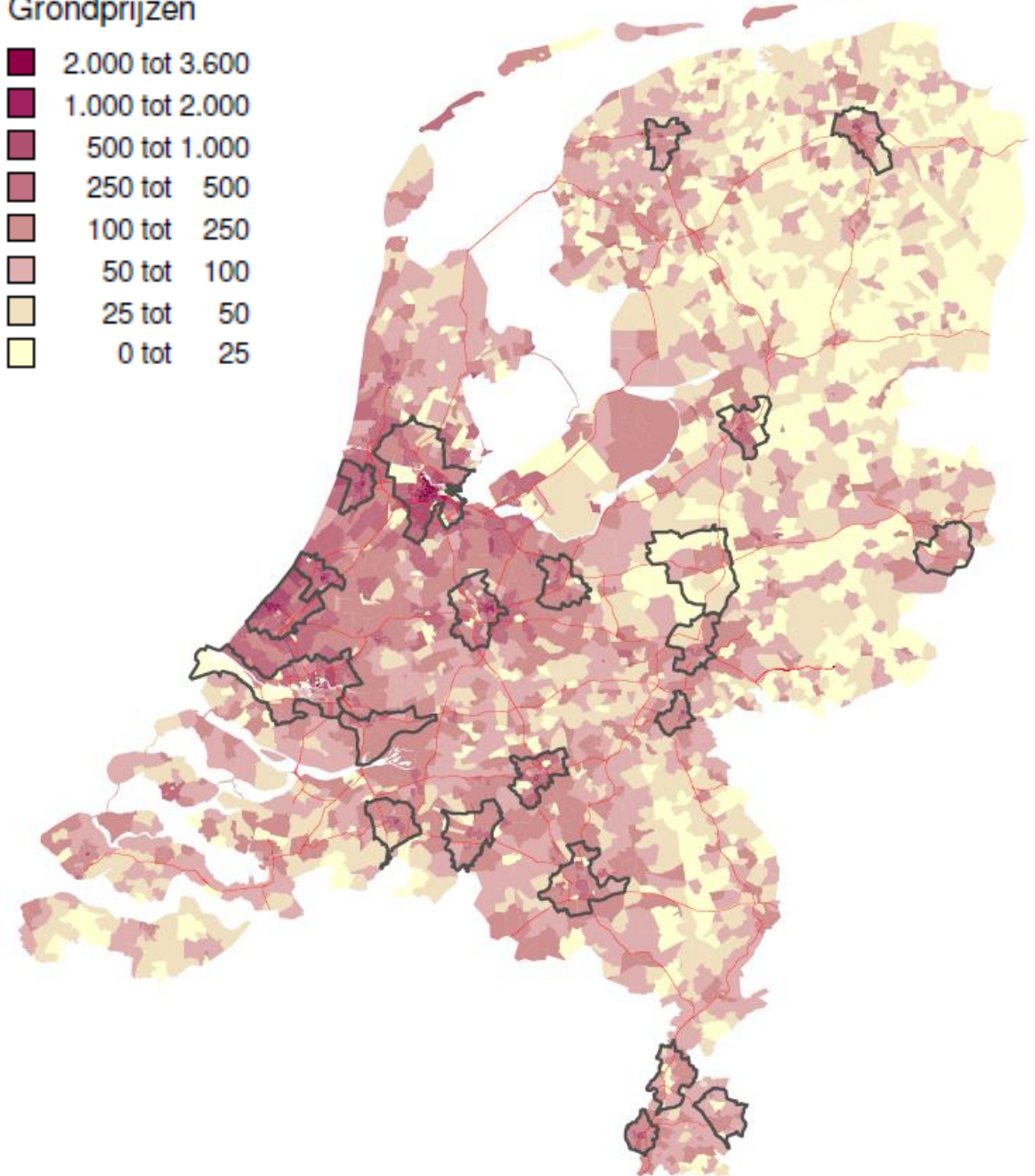
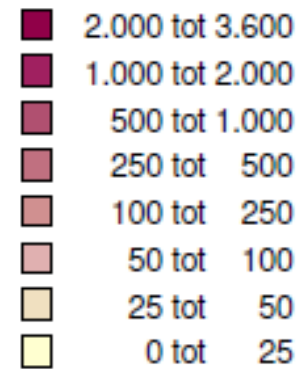
Metropoolregio Amsterdam, Amsterdam en Nederland; gemiddelde jaarlijkse groei in procenten; 1970-2009

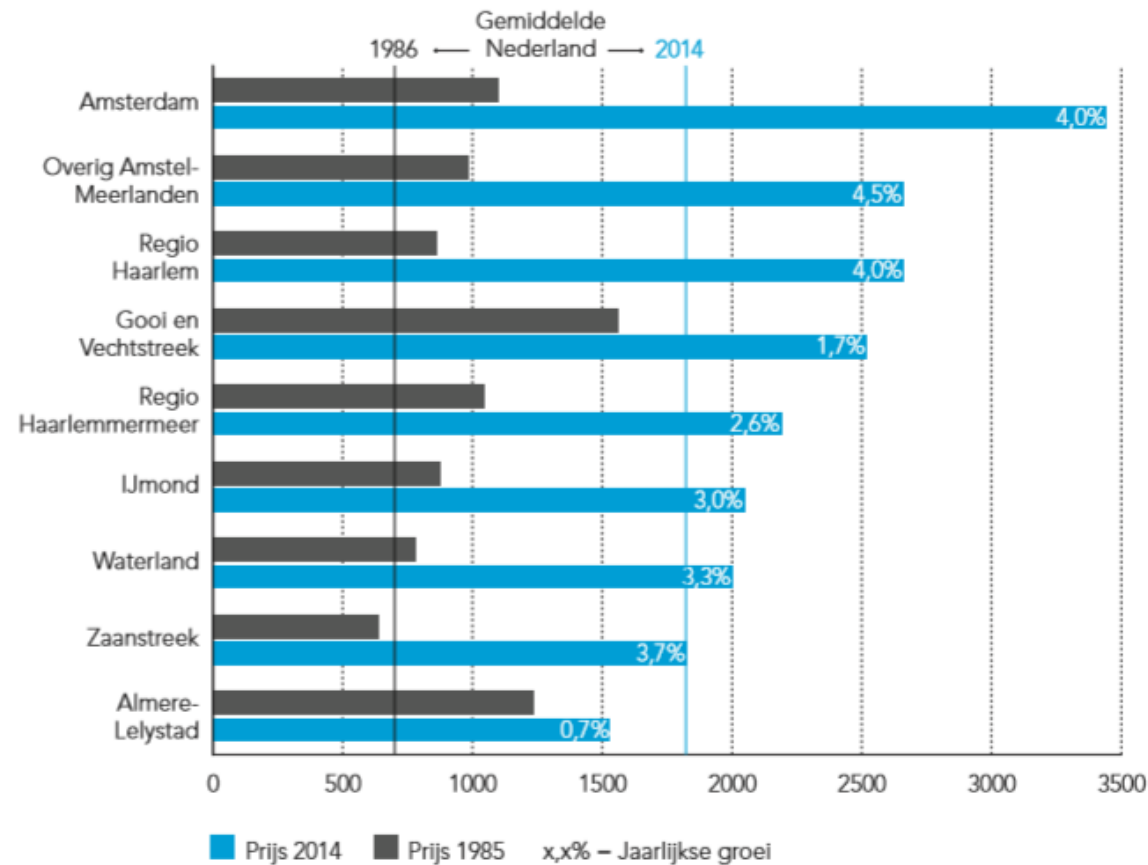
Grondprijzen

- 'Corn is not high because rents are high, but rents are high because corn is high...' (Ricardo, 1890)
- Factor 200 tussen Amsterdam en Oost-Groningen
- Reflectie van aantrekkelijkheid van de plek

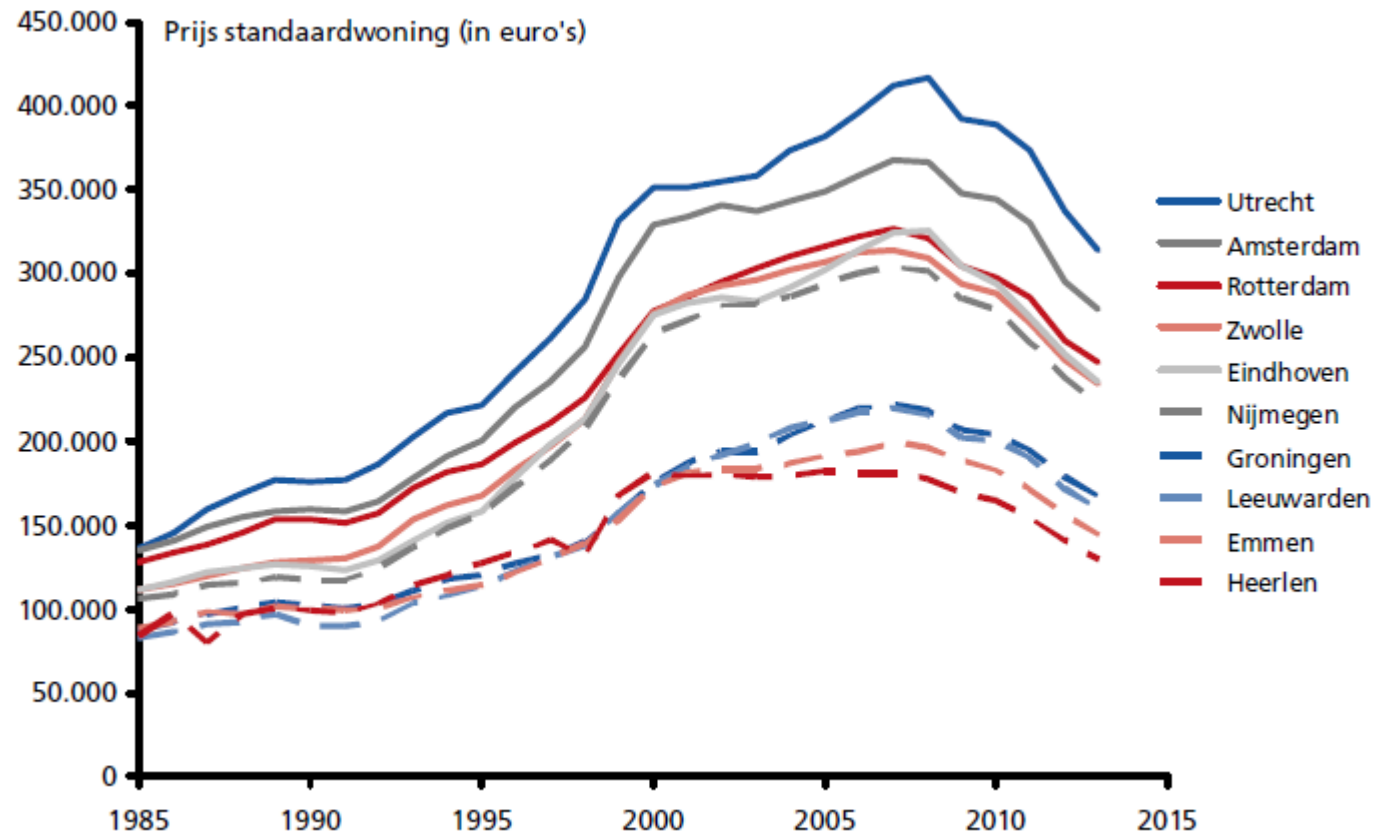
Grondprijzen

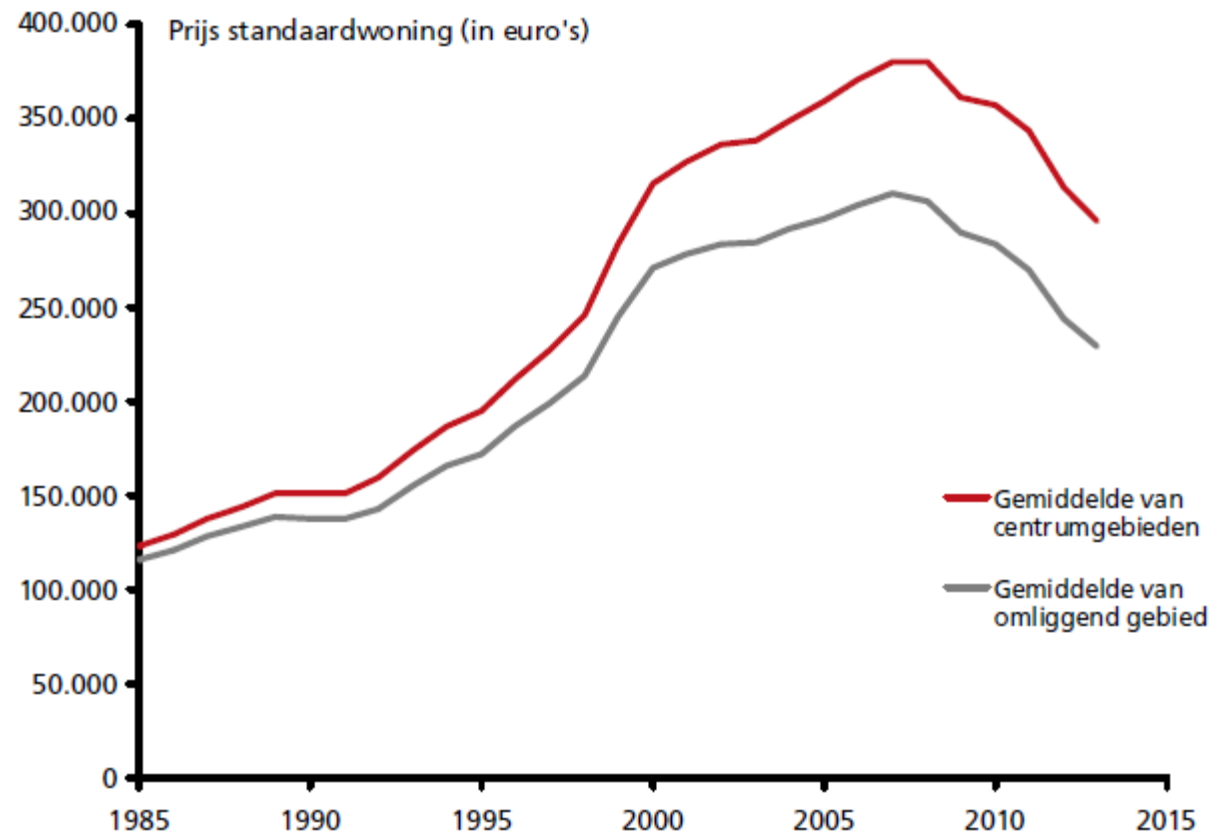
Dynamiek Amsterdam

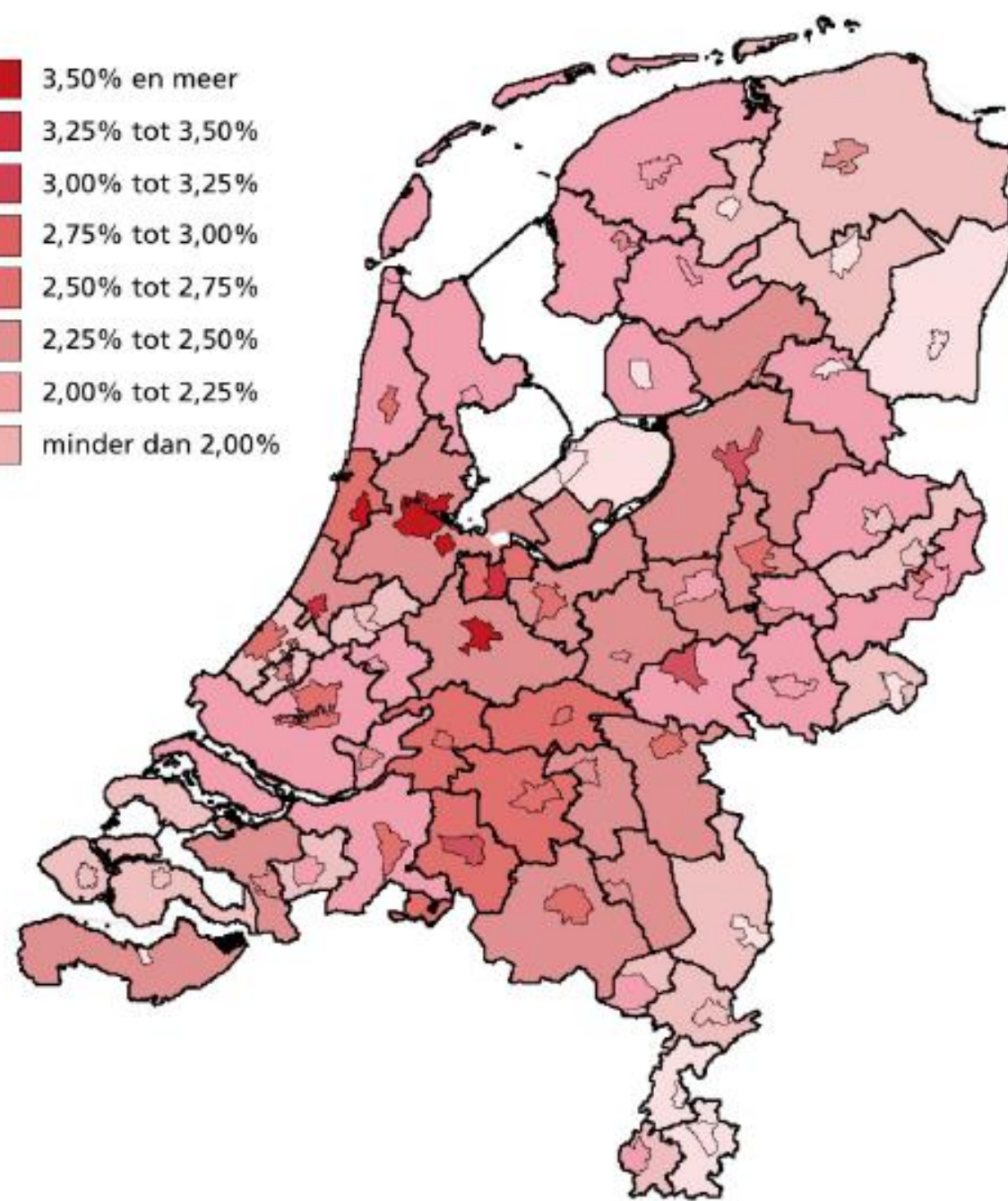
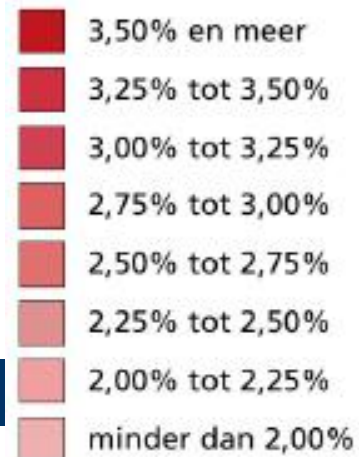
Prijstdynamiek G57 gebieden

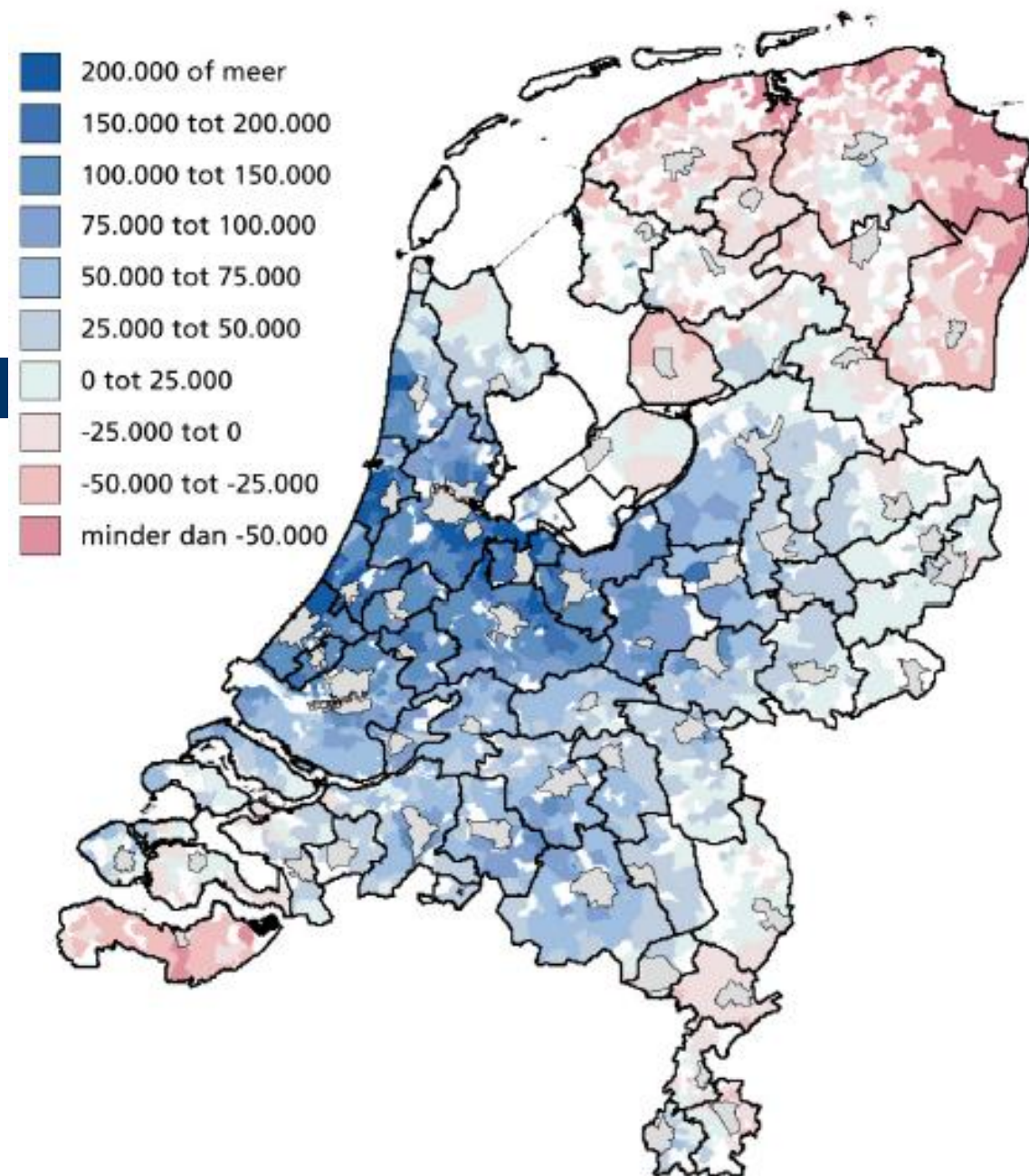
Kerngebied versus ommeland

Stad en ommeland

Residuele grondwaarde

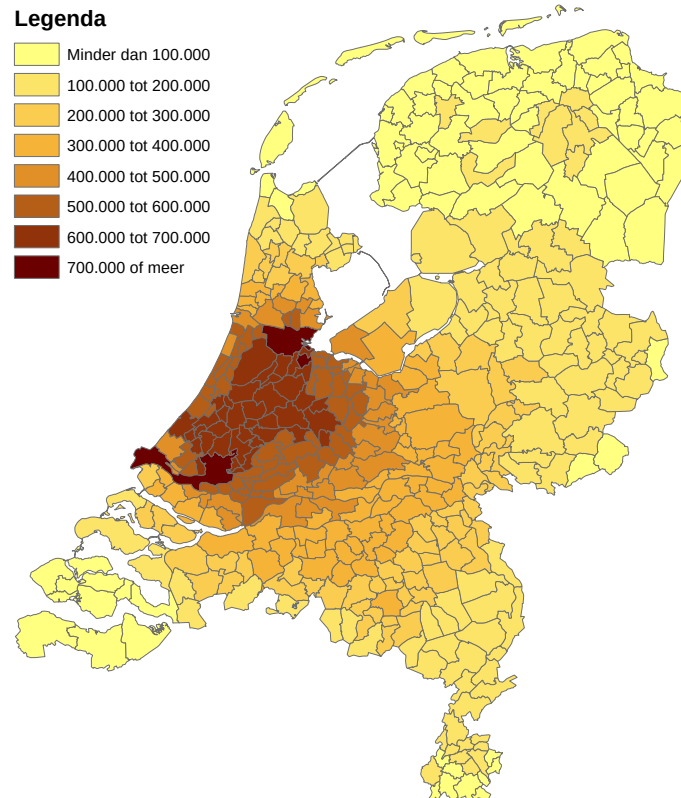

Sorteergedrag – Marshall (1890)

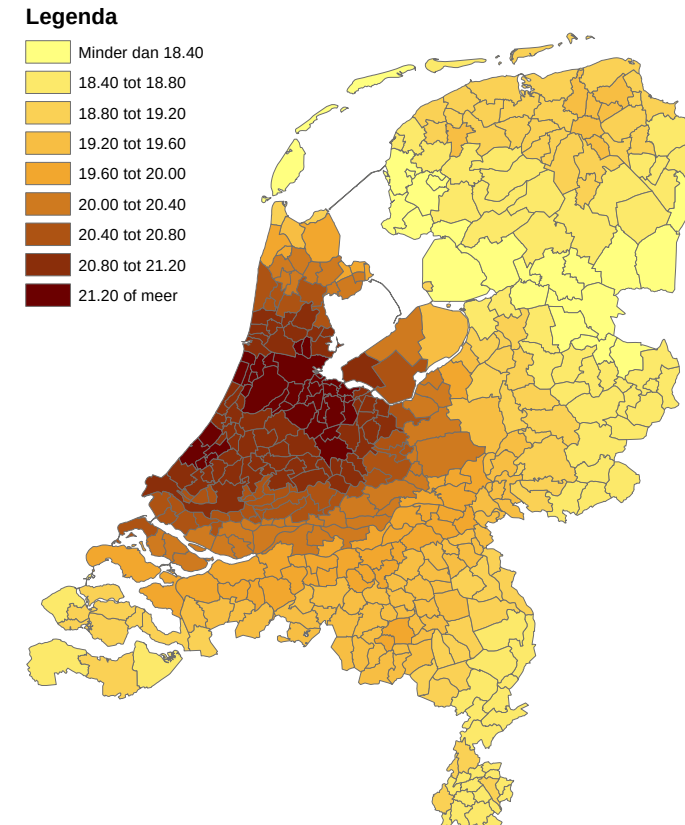
“In almost all countries, there is a constant migration towards the towns. The large towns [...] absorb the very best blood from all the rest [...]; the most enterprising, the most highly gifted, those with the highest physique and the strongest characters go there to find scope for their abilities.”

Arbeidsmarktverschillen

banen lokale arbeidsmarkt

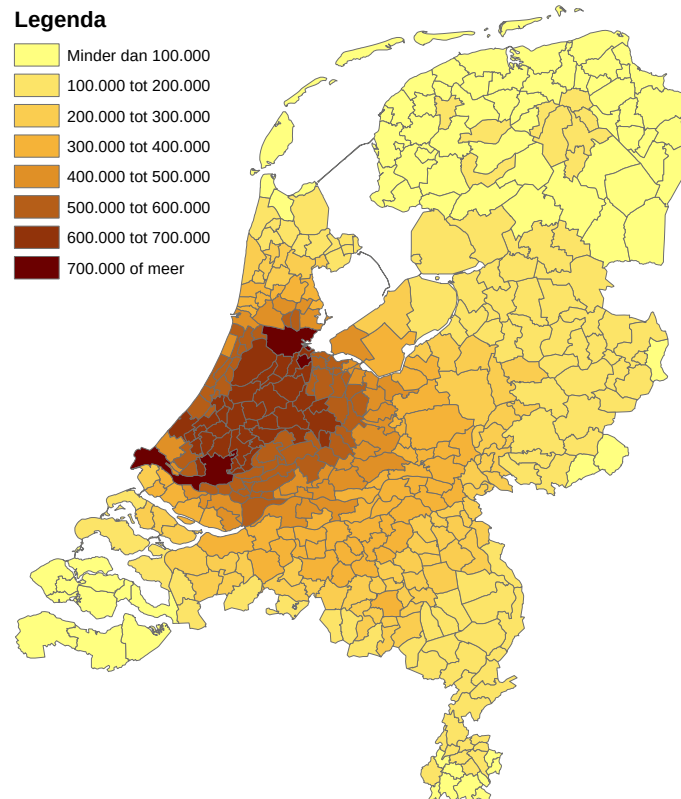

Gemiddeld uurloon

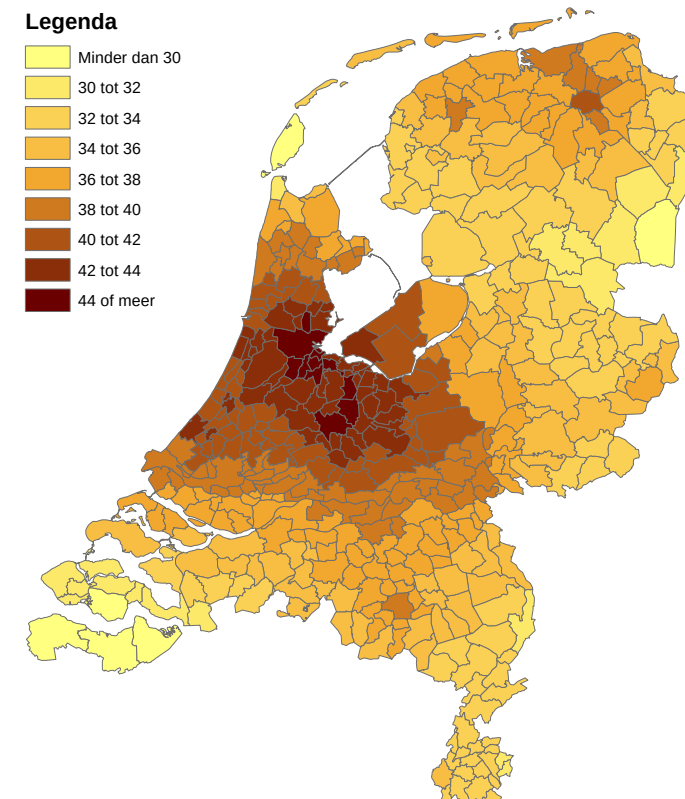

Agglomeratie en hoger opgeleiden

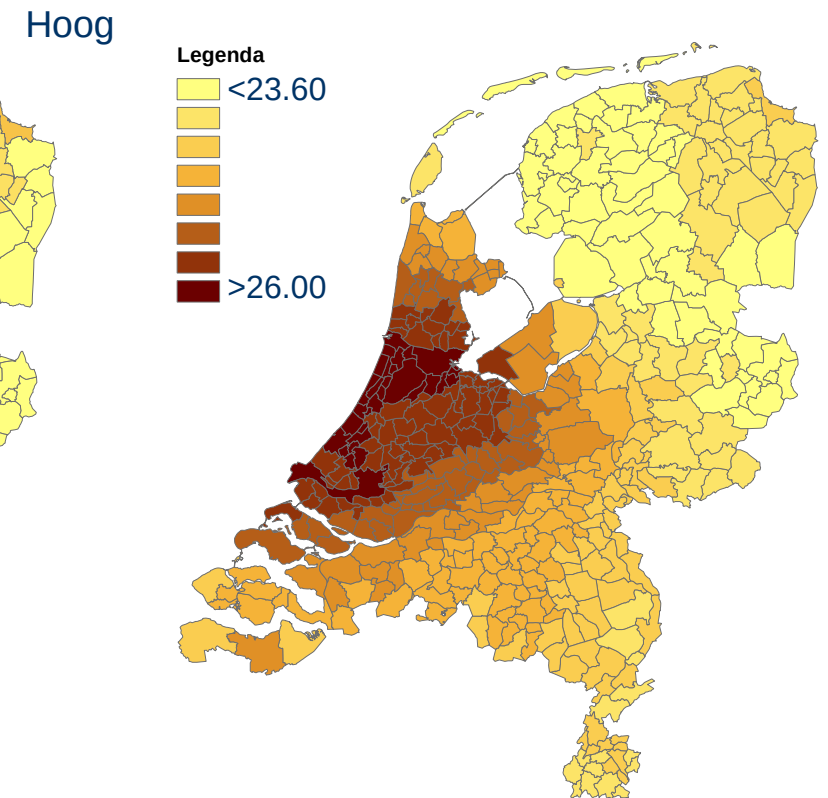
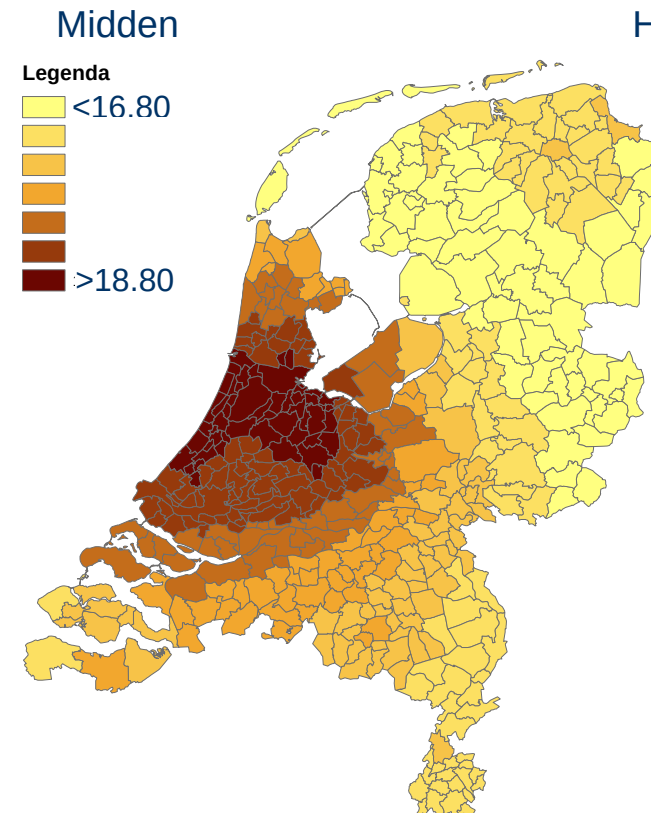
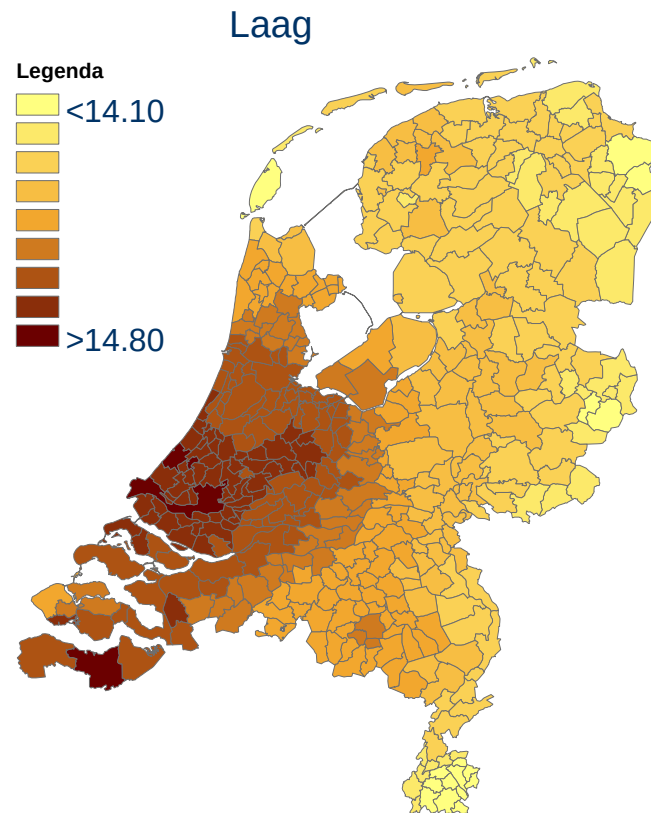
banen lokale arbeidsmarkt

% hoger opgeleiden

Lonen naar opleidingsniveau

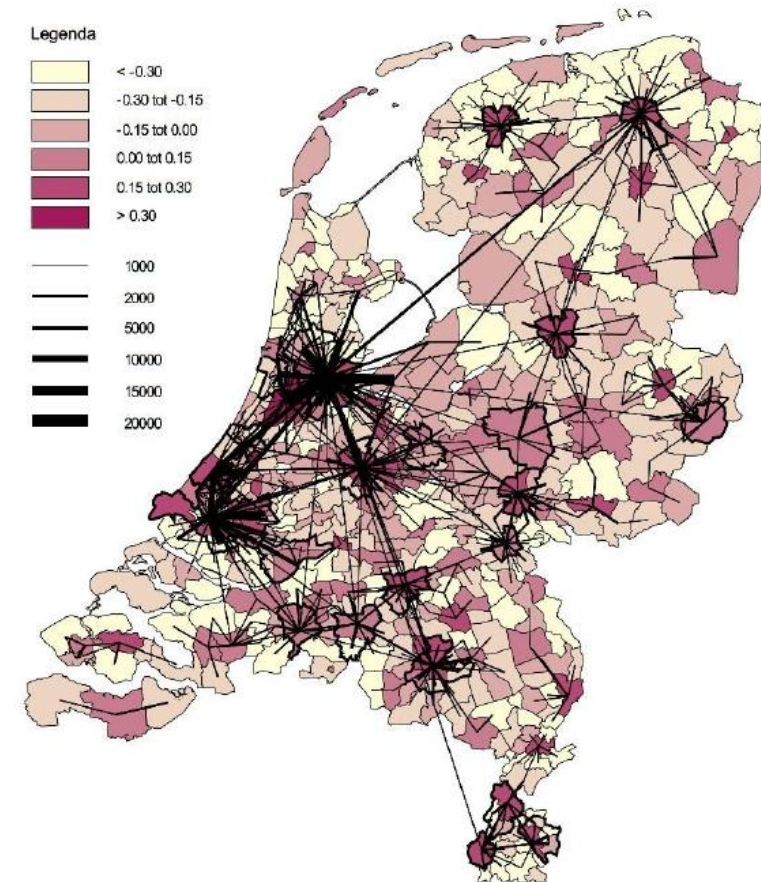

Omgaan met sorteergedrag

- Toestroom hoger opgeleiden – scheefwoonproblematiek
- Marges voor efficiëntieverbetering
 - Verdichting en / of uitbreiding
 - ‘Borrowed size’ te snel vertaald in ‘meer asfalt’
- Uitruiel tussen equity en efficiency
 - Toegankelijkheid voor iedereen versus agglomeratievoordelen
- Vraagstuk naar optimale menging

Naar de optimale schaal

- Polycentrische structuur historisch gegeven
- Stelling: gemeenten te klein en provincies te groot
- Reikwijdte van effecten / internalisatie cruciaal
- Lichte versus zware samenwerking

Keuzes voor beleid

- Belang individuele kenmerken – scholing, scholing, scholing
- Dichtheid versus ‘borrowed size’
- ‘Go with the flow’ versus ‘picking the winners’
- ‘Equity’ versus ‘efficiency’
 - Naar ruimte – groeiverschillen
 - Naar samenstelling sectoren en bevolking – optimale menging
- Ruimtelijk schaalniveau van samenwerking

Stellingen

- Nederland laat agglomeratiepotentieel onbenut
- De middenklasse verdient meer ruimte in de stad...
- ... ook als dat ten koste gaat van sociale woningbouw
- Decentralisaties zetten solidariteit onder druk

Meer weten...

- Mail Henri de Groot via h.l.f.de.groot@vu.nl
- Verschillende studies
 - Econ. Verk. Metropoolregio Amsterdam (2011-2017)
 - Stad en Land (2010)
 - Soort zoekt Soort (2014)
 - Groei & Krimp (2016)